

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI KÖZLÖNY

SZERKESZTŐSÉG: Debrecen,
Révész-tér 2. szám. (Kistemplom.)

KIADÓHIVATAL: Debrecen,
Kálvin-tér 17. szám. (Püspöki hivatal.)

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. Előfizetési ár 1 évre 8 pengő.
Postatakarékpénztári csekkszám: 43.916.

FŐSZERKESZTŐ: D. Dr. RÉVÉSZ IMRE. FELELŐS SZERKESZTŐ: URAY SÁNDOR.

A Tiszántúli Református Egyházkerület jövője

Írta: Makkai Sándor.

(Folytatás)

A gyülekezetek.

Végre, de jelentőségben a legnagyobb súllyal itt vannak a tiszántúli egyházkerület gondjára bízott gyülekezetek, nagy számukkal, egymástól elütő típusaikkal és a bennük munkálkodó személyi erők egészségtelen megoszlásával.

Míg a dunamelléki egyházkerületnek 280, a dunántúlinak 298, a tiszáninneninek 357, az erdélyinek 394 egyházközsége van, addig a tiszántúlinak 541, amibe nincs beleszámítva a még elszakított területen élő 84 egyházközség. Van ezenkívül a tiszántúli egyházkerületnek 6 társ-, 20 leány-, 22 fiók-egyházközsége és 281 szórványa, mely utóbbiból 199 a volt királyhágómelléki egyházkerület visszacsatolása útján került ismét hozzá.

Az egyházközségek e nagy száma azonban nemcsak önmagában véve állítja súlyos helyzet elé az egyházkerületet, hanem főleg azért, mert a gyülekezetek lélekszáma és ezzel együtt a lelkipásztori munkaerők kihasználása rendkívül szélsőséges.

Az egész magyarországi református egyháznak az a súlyos baja, hogy a lelkészi munkaerőkkel egészségtelenül gazdálkodik s azoknak egyötöd részénél kevesebb az, amelyik 2000 lélek körüli, tehát normális gyülekezetet gondoz, a tiszántúli egyházkerületben különös mértékben kiütözik és fennáll. A rendelkezésemre álló adatok alapján számbavett 480 egyházközség közül 404-nek a lélekszáma van 3000-en alól s ezek közül 38-é a 300-on, 59-é az 500-on, 146-é az ezeren, 124-é a kétezeren alól marad és csak 37-é van két-háromezer között, a gyülekezeti gondozás szempontjából normálisnak mondható helyzetben. 480 közül tehát 367 egyházközségben a lelkészi munkaerők nincsenek kellőképpen kihasználva. — Viszont 31 egyházközség lélekszáma 3—5000-ig, 28-é 5—10,000-ig, 12-é 10—20,000-ig terjed s az egész országos egyház 20,000 lelken felüli mind az öt egyházközsége a tiszántúli egyházkerületben van: a hajdúböszörményi, mezőtúri és békési 20—30,000, a hódmezővásárhelyi 36,000 és a debreceni 80,000 lélekkel. Ebben az 76 egyházközségben s köztük

elsősorban a külön egyházmegyévé teendő debreceni-ben viszont a lelkészi munkaerők elégtelenek és túlterheltek.

Eltételezve a közel száz egyházközségtől, melyekben a lélekszám az 500-on és igen sokszor a 300-on alól lévén, külön-külön lelkipásztorral való ellátásuk alighanem már a közeli jövőben kétségesse válik. a legtávolabbról sem szeretném a pásztori és missziói munka terhét és értékét pusztán a lélekszámhoz mérni, mert hiszen kisebb gyülekezetben is kimeríthetetlen lehetőségek és feladatok állanak e téren előttünk, de éppen az egyházkerületi irányítás szempontjából kell megállapítanunk azt, hogy ezeknek a munkának egysége, mélysége, gyümölcsöző volta ilyen aránytalanságok mellett aligha biztosítható s több, helyesen kialakított egyházkerületben a munkák irányítása és a munkaerők elosztása is sokkal könnyebben volna eszközölhető.

Így nyilvánvaló, hogy az egyházkerület felső vidékén, a beregi, nagykarolyi, nagybányai, szatmári, felső- és középszabolcsi egyházmegyékben olyan egyöntetű gyülekezeti élet- és munkatípus volna kialakítható, mely az 1000—2000 lelkes egyházközségek viszonyait tartja szem előtt, mivel ezen a területen 157 egyházközség tartozik ebbe a kategóriába, csak 80-nak van ennél kisebb és 28-nak nagyobb lélekszáma s ez utóbbiak közül csupán öté lépi túl az 5000-et, de egy sem haladja túl a 10,000-et.

Ettől egészen eltérő élet- és munkatípus egységes kialakítása és irányítása volna kívánatos és szükséges az egyházkerület középső részén, az alsószabolcs-hajdúvidéki, bihar-érmelléki, debreceni, hevesnagy-kunsági egyházmegyékben, mert ez a nagy és tömören egyjellegű gyülekezetek, az igazi alföldi magyar reformátusság világa. Itt 165 egyházközség közül 20-nak a lélekszáma 3000-es, 14-é 3—5000-es, 13-é 5—10,000-es, 9-é 10—20,000-es és 3-é 20,000-en felüli. És közöttük itt van Debrecen, 80,000-es seregével. Ezek a nagy gyülekezetek szabnak meg ezen a területen a munka főirányvonalait. Azonban, mivel a keleti szélek kisebb egyházközségei nemzeti-ségi és felekezeti viszonylatokban a felső vidék egy-

házközségeivel azonos vagy azokéhoz hasonló körülmények között élnek, ezen a részen is érvényesülhetne egy olyan munkaterv, mely kívánatos összeműködést biztosítana a két egyházvidék között.

Végre egészen sajátosan alakulna a nagyszalontai és békésbányai egyházmegyék területén, az alsó Tisza vidékén lévő, jelenleg 50 egyházközség gyülekezeti élete és munkája, a néhány nagy központból irányított védelem és mentés az elszigetelten élő és küzdő s felekezeti és nemzeti egyaránt súlyosan veszélyeztetett református magyarság érdekében. Ennek a kiváltképpen missziói területnek sajátos jelentősége még inkább kibontakozna akkor, ha a még elszakított gyülekezetek is kormányzása, irányítása és védelme alá kerülhetnek.

Felekezetek közötti helyzet

szempontjából is különböző az egyházkerület három területének képe s ebből következik, hogy a hitvallásos egyházi öntudatot és önvédelmet sokkal megfelelőbben lehetne irányítani három egyházkerületben, mint a mostani egyben, annál inkább, mert ez a feladat a gyülekezetek sajátos helyzetének, viszonyainak állandó figyelemmel tartást kívánja meg. Szatmár, Ugocsa, Bereg megyékben 66-8, Szabolcs megyében 38% a reformátusság, itt tehát egy erős és egy jelentékeny tömbből lehet kisugározni a református öntudatot az északi és északkeleti szélek felé s hatékonyra tenni a kis szigetek és szórványok védelmét. Hajdú megyében 74-2, Biharban 78-1% a reformátusság, ez nemcsak a tiszántúli országresznek, hanem az egész országnak legtömörebb református tája. Az egyházkerület középső részének Heves és Jász-Nagykun-Szolnok megyék területére eső gyülekezeteit ez a hatalmas erőtartály, ha szervezett és céltudatos irányítás alatt áll, könnyen és biztosan tarthatja és védelmezheti.

Különös hangsúllyal kell azonban kiemelni ekkor éppen itt annak a szükségességét, hogy ez a középső terület felekezeti szempontból mennyire rászorult a sajátos, mélyreható megmunkálásra. Tömegerejének hagyományos tudatában a reformátusság éppen itt a legkevésbé mozgékony s a leginkább vált érzéketlenné a veszedelmek felismerésében. Idők és körülmények változásai azonban lassanként bontják, porlasztják ezt a tömeget s jóhiszemű vagy közönyös mozdulatlanlanságát ravasz és fürgé harc módzerekkel fordítják kárára. A folyamatot élénken tükrözi magának Debrecennek esete, ahol 1805-ben 96-6% volt a reformátusság, vagyis az akkori 27,563 lakosból 26,612. Ebben az időben Debrecenben egyetlen zsidó sem volt s nincs említés unitáriusról sem. A római és görög katolikusság együttesen 724, az evangélikus felekezet 203 és a görögkeleti 24 lelket számlált. 1920-ra, 115 év alatt a lakosság száma meg-négyszereződött és 103,186-ra emelkedett. Ebből azonban már csak 67,802 volt református, vagyis 65-7%. A római katolikusság 20,000-re, a görög katolikusság 3500-ra, a zsidóság 10,000-re szaporodott. Bár 1930-ban a reformátusság 65-9%-ot mutatván, egy vonalnyival megint emelkedett, mégis nyilvánvaló, hogy a debreceni gyülekezetnek ezen a téren olyan problémái vannak, melyek az óriási tiszántúli egyházkerület mai egységében szükségképpen háttérbe szorulnak s nem fordítható meg-

oldásukra az az odaadó gondosság, amit a jövőben lehetetlen lesz nélkülözni.

Míg az egyházkerület felső és középső részem, mindent egybevéve, a felekezetek közötti helyzet mégis nagy mértékben javunkra alakítható, addig a Békés, Csanád, Csongrád, Arad, Torontál megyékben fekvő déli részen a helyzet egészen más. Békésben még 32-00, de a többiben már csak 17-15-04% a reformátusság arányszáma. Egyetlen nagy erőközpontja Hódmezővásárhely, ahol 63-2%-ot képvisel, azonban tudjuk, hogy éppen itt van a legerősebb támadásnak kitéve. Ezen a tájon egyébként a felekezetek tarka keveredésében a mi szigeteink és szórványaink sokféle, ellentétes hatások ostromában élnek. Ezek a viszonyok természetesen egészen más irányítást és gondozást követelnek, ami igazán eredményesen csak egy külön egyházkerületben volna folytatható, főleg, ha a még elszakított gyülekezetek is visszatérhetnek, ami erre a részre nézve területben és munkában egyaránt igen nagy többletet jelentene.

Nemzeti és nemzetiségi kép.

Tiszántúl református népe a legtöbbszörösebb, a legtisztább magyar nép. Nyugodtan mondhatjuk, hogy nemzetünknek a népi ősforrásból való szakadatlan megújulásához ez a tiszántúli reformátusság szolgáltatja a kimeríthetetlen erőket és értékeket. Az a meggyőződésünk, hogy jelentősége ebben a tekintetben ezután még sokkal fokozottabb lehet, mert nemzetünk sajátos, őseredeti népi jellegének megtarthatása nagy mértékben ennek a reformátusságnak felkarolásától s a benne rejlő kincsek kifejtésétől függ. Ez pedig egyet jelent a nemzet existenciális érdekével, jövődjével. Magának a magyar életerőnek is itt, a tiszántúli reformátusságban van a legbiztosabb jelentkezése, ahol állandó a szaporodás és egészséges az életkorbeli megoszlás is. Míg 100 lakos közül Baranyában csak 18-3%-nak életkora van a 15. év alatt, addig pl. Szabolcsban 34-é.

Bizonyos az, hogy ez a nagy reformátusság a maga egyházi gondozásában az eddigi, jórészt tömegmódszerek helyett a magyar léleknek és jellemnek is megfelelő új, változatosabb és gyümölcsözőbb pásztort, missziói módszereket igényel, gyülekezeti életközösségének megelevenítését és meggazdagítását, s ha ezt a legfontosabb és legsürgösebb kötelezettségünket igazán mélyrehatóan akarjuk vállalni, akkor a több egyházkerülettel való átszervezést a körülmények által megengedett legközelebbi időponton túl nem halogathatjuk, hiszen már eddig is súlyos károkat szenvedtünk amiatt, hogy az egyházkerület nagysága és eltérő életfeltételű gyülekezet-típusai nem voltak alkalmasak ennek a misszióknak egységes kifejlesztésére és megszervezésére.

Azt talán nem is kell külön kiemelni, hogy a munka által megtisztuló, minőségében emelkedő magyar református népiség mekkora erőt és áldást jelentene a magyar nemzeti életre s a magyar állam önvédelmi és művelődési létharcára nézve. Evangéliumi értelemben vett, tehát igazi egyházpolitikánk és a magyar állam nemzeti kultúrpolitikája ezen a ponton szükségképpen találkozik s tiszántúli népünk gondozásában egyik a másikat minden erőből támogatni köteles.

Van azonban ennek a képnek egy másik vonása is. A leggyökeresebb és legtisztább magyar népiséget

a tiszántúli egyházkerület peremvidékein más nemzetiségek beszűrődései színezik és fenyegetik. A felső vidéken Beregben 64 egyházközség közül 14, a máramaros-ugocsi részen 25 egyházközség közül 15, a nagykarolyi egyházmegyében 8, a nagybányaiban 21 egyházközség él jelentékeny vagy túlnyomó számú idegen nemzetiség között. A középső vidéken a bihar-érmelléki egyházmegyében 22, az alsó vidéken, a nagyszalontai és békésbányai egyházmegyékben jelenleg 7, de a várt és remélt megnövekedés esetén igen nagyszámú egyházközség van és lesz hasonló helyzetben.

Ezek az egyházközségek a jövőben sokkal közvetlenebb és hatékonyabb gondozásra jogosultak, mint ahogy ez eddig történni tudott. Sokkal szorosabb szálakkal kell őket az erős magyar gyülekezet-tömbök életébe kapcsolnunk, mint a multban és viszonzásképpen erőteljesen fel kell használnunk kisebbségi sorsban szerzett értékes tapasztalataikat, elmélyültebb lelkiiségük indításait a tömb-reformátusság gyülekezeti életének megújító kovászaként.

Ha ezeket, amint másképpen nem is lehet, egyértelműleg igaznak tartjuk, csak egy pillantást kell vetnünk az egyházkerület térképére, hogy belásuk: ezt a magyar református életvet nem lehet a mai keretek között teljes lelkiismeretességgel, valóban mélyreható és eredményes módon, egységesen és szervezeten felügyelni, irányítani, oltalmazni és munkálni. Több egyházkerület létesítése esetén azonban nemcsak a munkatér és a feladatkör lesz világosabban áttekinthető és célszerűen megszervezhető, de a részek közötti testvéri összefüggésnek sem lesz semmi komoly akadálya, mert a nagy közös ügyekben a magasabb egység a szükség szerint bármikor biztosítható.

Társadalmi szempontok.

A több egyházkerületre való tagolódásnak nemcsak az az előnye volna, hogy a munkát normalizálná s elérhetővé tenné térben és időben a legtávolabbi gyülekezeteket is, hanem szükségképpen következnie kellene egy másik, nagyjelentőségű hasznának is. Ezt abban lehet körvonalazni, hogy mindenik egyházkerület, önálló életének kiépítése rendjén hamarosan kifejlesztené a saját szükséges és alkalmas *belső szervezetségét* a gondjaira bízott terület és gyülekezetek valóságos életviszonyainak, szociális adottságainak állandó számomartására és folytonos javítására. Ennek pedig úgy az egyházi élet, mint a nemzeti társadalom irányában rendkívüli súlya volna.

Nem szabad elfelejtenünk, hogy a magyar társadalom s benne a magyar reformátusság most éli talán egész történelmének legnagyobb szociális válságát. Egyházunknak is csakúgy élethalál-kérdése a földi viszonylatokban, mint a nemzetnek, hogy ez a nagy társadalmi válság az *osztálytalan nemzet-testvéri közösség* megvalósításának irányában vezetődjék le. Nem bocsátkozhatunk jóslásokba aziránt, hogy a társadalmi átalakulást és az új szociális rendet milyen külső tényezők és hogyan fogják vezetni, megvalósítani, de az tény, hogy *egyházunknak a saját kebelében*, a saját tagjainak közösségében, az evangélium szellemében és mértéke szerint meg kell harcolnia ezért a keresztyén magyar testvériséggért. Az Ige szolgálata által kell növelnie az egymásért

való felelősség, az önmegtagadás és áldozatoság lelkét tagjaiban és gyülekezeteiben, hogy a magyar társadalom életellenes válaszfalai, ellentétei először ebben a közösségben s azután általa az egész nemzettestben leomoljanak s az érdekharok helyébe az egyetlen léte érdekért való közös, elszánt küzdelem lépjen.

A tiszántúli reformátusság pedig — hogy most csak róla beszéljünk — a jelen pillanatban még nagyon messze áll attól, hogy ennek a hivatásának megfelelhessen. S ez nemcsak az ő hibája!

Társadalmi szervezete minden ilyen egységnek, testvériségnek szinte az ellenképét mutatja. Egyházkerületünk egyik vidékét nevezte el egy sok vitát és szenvedélyes ellentéteket kiváltó könyv szerzője „viharsaroknak“, ahonnan a társadalmi forradalmak szelei úgyszólván egész történelmünk folyamán előzúdulnak. Kétségtelen, hogy a nagy magyar szociális létkérdések s ezekkel kapcsolatosan a magyar népiség testi és lelki egészségének súlyos zavarai ezen a területen szinte példázatos módon rajzolódottak ki az elmúlt évtizedek alatt.

A trianoni nyomorúság Magyarország egy vidékére sem súlyosodott olyan mértékben, mint a tiszántúlra. Itteni reformátusságunk megdöbbentő életviszonyok között tengődött a legutóbbi időkig. Éppen azokban a vármegyékben, melyekben túl nyomó többséget alkot, a vályogból és sárból épült lakóházak százalékszámja 66-3, a nád- és zsúpfedéseké 43-8, a vertföld-padlójú szobáké 72-2, az alapincézetlen házaké 90-52, az ivóvíz nélküli telkeké 63-6, egy lakószobára eső személyeké 3-04, minden ezer lélek után az elhalálozóké 18-94 volt. A szociológusok megállapítása szerint ebben a reformátusságban az étellel szemben erős pesszimizmus, üldözöttései hajlam, hanyagság és fatalizmus mutatkozik, az öngyilkossági arányszám nálunk a legmagasabb s főleg a hatvan éven felüliek között, ami pásztori szempontból szomorúan meggondolkoztató. A népbetegségek közül a tuberkulózis, a reumás szövődmények és a tifusz reformátusságunk soraiban pusztított a legerősebben. A törvénytelen szülöttek közül 100-ra 9-85 református esik s a 15—19 éves leányanyák közül minden ezerből 22-8 református.

A társadalmi ellentétek, a szociális nyomorúság és az álcsonyszintű életkörülmények a történelmi idők kényszere alatt föltétlenül változás alatt vannak, de az, ami mögöttük örök kísértés és pusztító lehetőség: az ember bűnössége nem szűnik meg harcolni a lelkekben, a lelkek ellen. Még azt a lehetőséget sem szabad figyelmen kívül hagynunk, hogy a szociális kérdéseknek éppen egy esetleg kedvező elrendezése fogja egyházunkat eddig nem ismert ellenségekkel szembeállítani. A lelkekért való személyes és végtelen felelősség s a társadalom Isten parancsa szerinti alakulásában reánk szabott prófétai kötelezettség egyaránt arra sürget, hogy egyházkerületünket tegyük alkalmassá ezek elhordozására s alkossunk olyan területi és szervezeti egységeket, melyekben az el is várható és remélhető is.

Lelki kép.

Vessünk egy pillantást most a minket mindenekfelett érdeklő lelki képre, mely a tiszántúli gyülekezetek életéből napjainkban elénk tárul.

Mindenesetre vannak ennek a képnek, Isten

kegyelméből, megnyugtató és felemelő vonásai is. Kérdésünk szempontjából azonban kötelességünk azokat említeni fel, amelyek változásra és orvoslásra várnak. Ezeket csak a pásztori és missziói munka szervezettebb és behatósabb módjai segíthetnek, ezek munkábaállíthatóságának viszont egyik döntő feltétele az, hogy egyházkerületünk tevékenyebb és átfoghatóbb egységekre tagolódjék.

Az 1941. évi püspöki jelentésből olvashatjuk, hogy az egyházkerületben feltűnően megesőkent az önkéntes adakozás, továbbá a házasságkötések és végül az úrvacsorázók száma. „Ez a három adat így együtt nézve anyagi, erkölcsi és spirituális természetű bajok szétfejtethetetlen fonadékának hirtelen és aggasztó megnövekedésére vall...” „Ugyanígy s talán még súlyosabb természetű jelenség a mindkét nembeli ifjúsági munkában tapasztalható visszaesés” (8. old.).

Az 1940—41. évről szóló missziói előadói jelentésből halljuk a panaszt, hogy a vágyakozó, sóvárgó lelkek százait és százait testi és lelki elesettség tartja távol a templomtól, a templomon kívül azonban nincs aki vigasztalja, gondolzza őket (6. old.). Az előadó megállapítja azt is, hogy a szeretetmunka kevés helyen volt tervszerű és rendszeres, túlnyomó részben inkább csak alkalmi jellegű. A missziói munka összefoglaló kimutatásában fel van jegyezve, hogy az egyházkerület 6—12 éves gyermekserégének 126,782 lélekszámából csak 47,205 a vasárnapi iskolába járó, a gyermekmisszió tehát alig több, mint egyharmadát öleli fel az egésznek. Az 541 egyházközségből csak 381-nek volt vasárnapi iskolája. A 12—21 éves ifjak száma 78,363, de ebből csak 10,443 vett részt ifjúsági misszióban, tehát szinte csak a nyolcadrésze. Az ifjúságnak saját otthona csak 98 helyen volt. Ifjúsági Keresztyén Egyesület csak 274 egyházközségben működött. A 12—21 éves leányok száma 73,645, ifjúsági misszióban körülbelül egyhatadrésze, 14,154 vett részt. Felnőttek számára bibliakört, bibliórát 259 egyházközségben tartottak, rendszeres szegénygondozást 136-ban végeztek, szeretetintézménye 40, férfiszövetsége 8, nőszövetsége 78 egyházközségnek volt.

Szektamozgalom 150 egyházközségben jelentkezett. Az egyházi jelentések nem tulajdonítanak neki különösebb jelentőséget, holott a vidékek szociográfiai feldolgozói és a falu világi írói egyöntetűen hangoztatják, hogy éppen a református nép és éppen a tiszántúli menekül tömegesen lelki nyomorúságával és társadalmi vágyálmaival a szektákhoz. Azt hiszem, ez is egyike azoknak a komoly kérdéseknek, melyeket csak az egyházkerület kisebb egységekre tagolása után lehetne alaposabban megvizsgálni s hathatósabb munkával megoldani.

A pásztori és missziói munka szempontjából az egyházkerület legfontosabb munkaterülete a tanyavilág. A magyarországi reformátusságnak kereken 200,000 tagja él tanyán s ebből 134,000 egyedül a tiszántúli egyházkerületben. Az 1941. évi missziói jelentés ugyan csak 114,575 lelket mutat ki, de ennek oka az, hogy egyéb hiányosságok mellett nem foglalja magában a debreceni tanyavilágot. Az egyházkerület felső vidékén 20,000-re, középső vidékén 65,000-re, alsó vidékén 50,000-re tehetjük a tanyalako reformátusok számát. Ebből látható, hogy mind a három területi egységnek igen jelentős

tanyavilága van s az egyébként e téren mindenütt szépen bontakozó missziói munka feltétlenül nagy lendületet venne és elmélyülne a külön-külön egyházkerületi irányítás és támogatás alatt.

A szórványok irányítása, missziójuk szervezése és végzése különösen két területen fontos: az északin és a délin. Az erősen kétesértékű és hiányos statisztika 12—13,000-re teszi a szórványban élők számát, kik közül mintegy ötezer a máramaros-ugocsi, mintegy hétezer pedig a békésbányai egyházmegekre jut.

Ha a templomlátogatás, úrvacsorázás, egyházi fegyelmelés, irattarjesztés, konfirmáció, evangélizáció adatait vizsgáljuk, mindezekből az tűnik ki, hogy a pásztori és missziói munkanemek a konkrét szükségletek teljes megismerését és feldolgozását igénylik, hogy azután a megszervezés és irányítás munkája következhessen.

Az egyházkerület lelki képe hangosan kiált azokról az életfeltételekért, melyek csak a megosztott egységben létesíthetők.

(Folytatjuk.)

Az Országos Zsinat határozata

az Országos Református Tanítóegyesület javaslatai tárgyában.

Tárgyaltatott az Országos Református Tanítóegyesület 1941 december 29-én tartott közgyűlésében az 1941 október 2-i értekezlet javaslatának elfogadásával hozott határozat alapján készült, 1942 március 21-én kelt és az egyesület elnökének és titkárnak aláírásával 1942 március 23-án a Zsinathoz benyújtott kérvénye.

A közgyűlés 4. számú határozata elfogadja az októberi értekezlet határozatát, amely szerint: „Az értekezlet kimondja, hogy a református tanítóságnak a református iskoláinktól az állami iskolákhoz való tömeges átmenetele és átkiváncolásának okát keresve, arra a megállapításra jutott, hogy a jelenségnek legfőbb indítóoka a református tanító és az elsőfokú iskolai hatósága, az iskolaszék, illetve iskolaszéki elnök mai jogviszonyában gyökerezik. Mindazok az okok, amelyek a gyülekezet építése helyett igen gyakran az egyházközség belbékéjének feldúlását idézik elő, erre a jogviszonyra vezethetők vissza. Az értekezlet világosan látja ugyan, hogy a lelkipásztor nem maga az egyház, a tanító sem teljesen az iskola, az emberi gyarlóságok összeütközése azonban teljesen kockázatosá teszi az egyház és az iskola eredményes munkáját. Az értekezlet aggodalmasnak látja ezt a gyülekezeti életet, valamint azt, hogy sok gyülekezet többszöri pályázati felhívásra sem kap férfitanítót. Az áldatlan állapotoknak megszüntetése érdekében azzal a tiszteletteljes javaslattal járul a legfőbb egyházi hatósághoz, hogy bölcsességével teremtse meg az egyházi törvények megfelelő módosításával azt a helyzetet, mely egyszer mindenkorra megszünteti a tanító és az iskolaszéki elnök között ma meglévő surlódási lehetőséget, kérve az egyházi törvények oly módosítását, mely az iskolaszékeknek s azok elnökeinek az egyházi felsőbbség által jóváhagyott költségvetés keretei között az iskoláról az

állami iskolai gondnoksághoz hasonlóan való gondoskodást teszi feladatává, míg az iskolát, valamint a tanítót személyi és szolgálati (adminisztratív) viszony tekintetében a kir. tanfelügyelői felügyeletnek megfelelő módon az esperesnek rendeli alá.

Tanítóinknak a református iskolához kötése érdekében javasolja továbbá, hogy a református iskoláknak a lelkészek választásánál alkalmazott osztályokba sorozásával a nagyobb szolgálati idővel bíró családos tanítóknak városi vagy legalább is vasúti állomással rendelkező nagyobb helységekre előhaladása intézményesen biztosíttassék.

A közgyűlés 5. számú határozata pedig „kivánja, hogy minden egyházi szervezet és bíróság egyenlő számban lelkészekből, világiakból és tanügyiekből alakíttassék, utasítja elnökségét, hogy az egyházi főhadóságoknál (Egyetemes Konventi, Országos Zsinat) a megfelelő eljárást indítsa meg, egyúttal felterjesztésében mutasson rá az egyházi törvények ama pontjaira, amelyek módosítást igényelnek”.

A kérvény mindkét kérelemmel kapcsolatban megjelöli azokat az egyházi törvényhelyeket, amelyeknek módosítását szükségesnek véli és a kérelmek megokolásául sérelmek példáit említi.

A Zsinat az egyházalkotmányi és iskolaügyi bizottságai együttes üléséből kelt jelentésből tudomásul veszi, hogy az Országos Református Tanító-Egyesület 1941 december 29-i közgyűlésében hozott határozat alapján 1942 március 21-én kelt és március 23-án benyújtott kérvénnyel fordult a Zsinathoz és hogy e kérvényt a Zsinat elnöksége előkészítés végett kiadta az illetékes szakbizottságoknak. Tudomásul veszi továbbá, hogy a kérvényben két kérelem van, amelyek mindenike az egyházi törvények több rendelkezésének módosítására irányul.

Az egyesület közgyűlésének 4. sz. határozatára alapított első kérelemhez fűződően felsorolt kívánságok egy része (az I. tc. 96., 112., 140. és 154. § módosítására irányuló) most is fennálló szabálynak törvénybeiktatását óhajtja; egy része csak az egyház egész alkotmányi és igazgatási rendjének gyökeres, az egyházalkotmány alapelveivel is sok esetben ellenkező változtatásával volna lehető, egy része pedig vagy a szabályok félreértésén, vagy azon a merőben téves elképzelésen alapul, hogy a hivatalos életben az előjárók és alárendeltek, igen sokszor ugyan az egymás mellé rendelték közt is, előforduló sajnálatos ellentétek és ezekből származható igazságtalanságok mindig az előjáró hibájából erednek és hogy ezeket a valóban az emberek gyarlóságából származó és így csak az emberek jobbánevelésével elhárítható méltatlanságokat törvényt módosítással lehetne kiküszöbölni.

Az előadott kívánságok teljesítése nemcsak az egyházi törvények több (I., II., V., VI.) törvénycikkének, hanem a népiskolákra vonatkozó minden szabályrendeletnek és szabályzatnak is teljes át-dolgozásával, tehát jelentősen nagy törvény- és más jogszabályalkotó munkával járna anélkül, hogy a változtatásoknak szükségessége, célszerűsége és az egyházalkotmány többi részével összhangban maradása megvolna. Ezért a Zsinat a

kérvény e része (az 1941 december 29-i közgyűlés jegyzőkönyvének 4. pontjára alapított kérelem) felett napirendre tér, nem zárva ki ezzel azt, hogy annak idején, ha a köznevelési és közoktatási szervezetről szóló egyházi törvény módosítása napirenden lesz, a kért módosítások közül azokat, amelyeket — esetleg átalakítottan — hasznosaknak, célszerűeknek és az egyházi törvény egyéb részeivel összhangban állóknak talál, a törvényalkotás során figyelembe vegye.

A kérvényben előadott második, nevezetesen az egyesület közgyűlésének 5. sz. határozatára alapított kérelmet, mivel az az egyházalkotmányunk alapjává elfogadott zsinat-presbiteri elvvel homlokegyenest ellenkezik, a Zsinat tárgyalásra alkalmasnak nem találja és a vele foglalkozást mellőzi.

Figyelmébe ajánlja a Zsinat a kérvényező Országos Református Tanító-Egyesületnek az 1933. évi I. egyházi törvénycikk 96. §-át, amelynek b) pontja szerint a behivatalnokok javadalmának pontos fizetése, d) pontja szerint pedig az egyházi tisztviselőknek egymás irányában való maguktartása az egyházlátogatás alkalmával teljesített egyházvizsgálat tárgyai közé tartozik, tehát minden ez irányban felmerülő panasz előadására és sérelem orvoslására új törvény alkotása nélkül is törvényes lehetőség van. E lehetőség hatályosabbá tétele végett felhívja a Zsinat az egyházkerületeket, hogy az egyházi törvény említett rendelkezését és az ennek értelmében való eljárást, habár arra emlékeztetni nyilván felesleges, nyomatékosan ajánlják az esperesek gondosságába.

Figyelmébe ajánlja a Zsinat a kérvényező egyesületnek azt is, hogy az 1933. évi V. tc. 42. §-a félreérthetetlenül a lelkipásztor betegségének vagy hivatalos akadályoztatásának esetéről szól, az tehát, hogy a lelkipásztornak egyéb okból való távolléte milyen feltételek mellett engedtetik meg, a tanítókat nem érdekli.

A Zsinat nagyon jól ismeri és méltányolja azt a nemes, fáradtságos és építő munkát, amelyet a népiskolai tanítók nagy buzgósággal és sok eredménnyel végeznek: jól ismeri és méltányolja azt a nagy szellemi és társadalmi emelkedést, amely a magyar népiskolai tanítók körében az utolsó fél-század alatt szinte évről-évre jelentkezően tapasztalható; elismeréssel méltányolja azt a mérsékelt hangot, amely a most benyújtott kérvényben érvényesül. Mindezekre tekintettel, de az egyház békéje és nyugodt előhaladása érdekében is készséggel hallgatja meg a tanítóknak mind az egyházi és iskolai igazgatás, mind az egyházi bíráskodás tekintetében felmerülő panaszait és kívánságait, ha azok a református és közelebbiből a zsinat-presbiteri egyházalkotmány alapvető tételeivel nem ellenkeznek és a tárgyilagosság megítélés határait nem érintik.

Sajnálattal kell azonban megállapítania, hogy a most tárgyalt beadványban foglalt kérelmek az előadás hangjának mérsékeltisége mellett is, nélkülözik azt a tárgyilagosságot, amelyre törekvés egyházunk minden szolgájában, kivált úgynevezett behivatalnokaiában, mind a maguk, mind a szolgáltatásaik helyzetének megítélésénél szükséges.

HALOTTAINK

Medgyaszay Gyula halála. A kunmadarasi presbitérium gyászjelentése tudatja, hogy ötven éven át volt nagytehetségű segédlelkésze és lelkipásztora, a hevesnagykunsági egyházmegye volt tanácsbírája, élete 83. esztendejében, Istenre néző hittel viselt hosszas gyengélkedés után, folyó évi április hó 9-én visszaadta lelkét Teremtőjének. Az elhunyt nagynevű lelkipásztor Debrecen szülötte s neveltje volt; rövidebb ideig mint debreceni kistemplomi segédlelkész is szolgált. Temetése április 11-én folyt le az egész gyülekezet s a szomszédos gyülekezetek számos képviselője, lelkipásztora részvételével. „Akik sokat az igazságra vésznek, miként a csillagok, fénylenek örökkön-örökké” (Dán. 12: 3).

Árokháty Béla budapesti vallásoktatói szakfelügyelő, „sok-sok ezer gyermeki lélek melegsívű, szelidszavú, mosolygó kedélyű vallásánára” (mint az egyik gyászjelentés jellemzi) — keresztyéni hősieséggel hordozott, rövid ideig tartó súlyos betegség után, jobblétre szenderült. Neve országosan ismert volt. Egyházi énekgyűnk elhívott, ihletett lelkű munkálója, kire éppen most, énekeskönyvünk küszöbön lévő megújításánál, nagy feladatok várakoztak; távozása igen nagy veszteség mindnyájunkra. Emlékét kegyelettel őrizzük. A B. F. R. A.

K Ü L Ö N F É L É K

Országos Zsinatunk jolyó évi április hó 9. napján Budapesten ülésezett. Előző napokon előkészítő bizottsági gyűlések voltak. A zsinati ülést Ravasz László püspök-elnök nyitotta meg; majd felolvasták a gyengélkedése miatt távollévő Balogh Jenő főgondnok-elnök megnyitó beszédét. Ravasz püspök megemlékezett a Zsinat elhunyt tagjairól: Farkas István püspökről, Dr. Puky Endréről, Hanvay Lászlóról. A Zsinat lelkészi alelnökéül megválasztott Medgyaszay Vince püspök; ugyanakkor törvényesen szabályoztatott a zsinati elnöklés további módoszata. Az időközi ügyek elintézésére a Zsinat, 20 rendes és 20 pótlagból álló tanácsot alkotott és választott, melynek tagjai még hivatalból a területek püspökei és főgondnokai. A zsinati tanács a Zsinat hatáskörébe tartozó ügyekben teljes jogkörrel intézkedhetik, de a Zsinatnak jelentéssel tartozik. Szentpéteri Kun Béla előadó azután, a Délvidék visszatérésével kapcsolatos intézkedésekre tett javaslatot; az elszakítás előtti jogi szerkezet 1943 január 1-től lép újra érvénybe. A Dunamelléki Egyházkerület felhatalmazást kapott arra, hogy a német református egyházközösségeknek, nyelvi alapon kialakult különleges jogi helyzetét, mindaddig, amíg az érdekelt német egyházmegye kívánja, továbbra is fenntartsa és elismerje. Az Országos Református Tanító-Egyesület beadványára hozott zsinati határozatot, Lapunk mostani számának második cikkében, egész terjedelmében közöljük. Fontos határozatot hozott a Zsinat, amikor kimondta, hogy a köznevelésről és közoktatásról szóló törvényekkel új törvénnyel váltja fel. A Dunamelléki Egyházkerület iskolaügyünk irányítására központi szerv felállítását kéri. A missziói és társadalompolitikai bizottság javaslatára kimondta a Zsinat, hogy a hadiárvák gondozása a gyülekezeteknek, egyházi tisztviselőknek, hatóságoknak különös kötelessége. Ennek ellenőrzéséről intéz-

ményesen kell gondoskodni. — A zsinati ülés ugyanazonnap délután hat órára véget ért.

Szabolcska-ünnepélyt rendezett a debreceni egyház kistemplomi egyházzrész. A kilenc pontból álló, magas színvonalú műsor minden egyes pontja a nagynevű költőpap emlékeztére volt szentelve. Az ünnepi beszédet dr. Szabolcska László budahegyvidéki lelkipásztor, tb. esperes, a költő másodszüllött fia tartotta. Az est jövedelmét az egyházzrész a Szabolcska Debrecenben felállítandó mellszobra javára ajánlotta fel.

Nagy Károly ny. makói lelkipásztornak a hitélet és társadalmi élet terén kifejtett munkásságáért a kormányfőtanácsosi címet adományozta a Kormányzó.

Sajnálattal jelentjük, hogy anyagtorlódás miatt egyházmegyei hírovalunk máj lapszámunkból kimaradt.

HIVATALOS ÉRTESÍTÉS

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.

1917—1942. szám. TÁRGY: *Anyakönyvi kutatás.*

FELHÍVÁS.

Loewel János ny. m. kir. pénzügyőri felügyelő (Pécs, I. Ferenc József út 5. sz., I. emelet) kérelmére elrendelem a következő anyakönyvi bejegyzés felkutatását:

Kágyi József 1844-től 1848-ig terjedő időben Nagyváradon volt vármegyei katoná, valamint annak felesége Csekey (Csete vagy Peleskei) Zsuzsanna vagy Juliánna nevű nagyszüleitől születési, házassági, valamint halotti anyakönyvi bejegyzését. Nevezettek kérelmező tudomása szerint az Érmellékről származtak. Kismarján is voltak Kágyi-nevűek.

Erdmény esetén kérelmező értesítendő, aki a kutatási és anyakönyvi kivonati díjakat készséggel megtéríti.

Debrecen, 1942 március 30.

D. Dr. Révész Imre,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.

1966—1942. szám. TÁRGY: *Szeghalmi mezőgazdasági középiskola népszerűsítése.*

K Ö R L E V É L

a kebelbeli egyházközösségek lelkipásztoraihoz, a közép- és középiskolák iskolák igazgatóihoz.

1942 szeptember 1-én a szeghalmi Péter András-gimnázium keretei között megnyílik a mezőgazdasági középiskola első osztálya is. Felhívom kebelbeli gimnáziumaink és polgári fiúiskoláink igazgatóit, hogy 1942 május 15-e előtt hirdessék el ki a negyedik osztályos tanulók előtt: ismertessék a mezőgazdasági középiskola célját, feladatát, képesítését, s mondják meg az érdeklődő tanulóknak, hogy a felvételt kéri szándékozók internátusi elhelyezésüket a szeghalmi református Péter András-gimnázium Diákotthonában előre biztosítsák maguknak, mert a korlátozott számban rendelkezésre álló helyeket már júniusban be fogják tölteni. A Péter András-gimnázium által küldendő tájékoztatókat az igazgató urak az érdeklődőknek osszák ki és az iskolájukban esetleg megjelenő szeghalmi gimnáziumi igazgatóknak vagy tanárnak engedjék meg, hogy negyedik osztályukban az új iskolafajtát ismertessék. Felhívom egyházkerületünk gyülekezeteinek lelkipásztorait is, hogy az egyházkerület megnyíló új iskolafajtájának megerősítése érdekében irányítsák az érdeklődő

LELKIPÁSZTOR, VALLÁSOKTATÓ-LELKÉSZ ÉS SEGÉDLELKÉSZ URAK FIGYELMÉBE!

A TISZÁNTÚLI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET ÁLTAL KÖTELEZŐEN ELŐIRT

ÁRA 3— P

LELKIPÁSZTORI NAPLÓ

ÁRA 3— P

Új kiadása kapható a „MÉLIUSZ” KÖNYVKERESKEDESBEN, Debrecen, Ferenc József-út 62.

szülőket a szeghalmi Péter András-gimnázium igazgató-ságához.

Debrecen, 1942 március 28. **D. Dr. Révész Imre,**
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.
2076—1942. szám. **TÁRGY: Az 5600—1940. M. E.**
számú rendelet intézkedéseinek
a nem állami népiskoláknál
való alkalmazása.

KÖRLEVÉL

a nagytiszteletű esperes és iskolaszéki elnök urakhoz.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úrnak 200,500—1942. szám alatt valamennyi kir. tanfelügyelőhöz intézett rendeletének másolatát alkalmazkodás végett közlöm:

„Tudomásulvétel végett értesítem kir. Tanfelügyelő urat, hogy a közszolgálatban felmerülő személyzeti hiányok pótlása tárgyában kelt 5600—1940. M. E. számú rendelet a m. kir. pénzügyminiszter 212,536—1941. számú átirata értelmében a „Nem Állami Tanszemélyzet Országos Nyugdíjintézete” kötelekébe tartozó nem állami népiskolai tanítókra is kiterjed.

Amennyiben tehát nem állami népiskolához nyugalmi helyezett tanító alkalmaztatik, a tiszteletdíjak folyósítására elsősorban az állás helyi javadalmát kell felhasználni és a fizetékieskiegészítő államsegély folyósítása tárgyában kir. Tanfelügyelő úr csak abban az esetben tegyen javaslatot a tankerületi kir. Főigazgatóhoz, ha a helyi javadalom a rendeletben megszabott tiszteletdíj nagyságát nem éri el. Az alkalmazás jóváhagyó tudomásulvétele és a fizetékieskiegészítő államsegély folyósítása a tankerületi kir. Főigazgató hatáskörébe tartozik.

Budapest, 1942. évi március hó 23-án. A miniszter rendeletéből: **Dr. Boreczky Elemér** s. kir. miniszteri tanácsos.
Debrecen, 1942 március 31.

D. Dr. Révész Imre,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.
2030—1942. szám. **TÁRGY: Tábori lelkészi jelleg be-**
jelentése.

KÖRLEVÉL

minden kebelbeli lelképásztorhoz és lelkészhez.

Az Egyetemes Konvent elnökségi tanácsának az 1941. évi augusztus hó 5. napján tartott ülésében hozott 8. számú határozata alapján kötelességévé teszem mindazoknak, akiknek törzskönyvi lapját a püspöki hivatal őrzi, hogy amiképpen egyéb személyi adataikat bejelenteni tartoznak, úgy saját érdekükben tartalékos tábori lelkészi jellegüket is az esperesi hivatal útján hozzám jelentsék be.

Ez a rendelkezés egyáltalán nem tartozik azokra a lelképásztorokra és lelkészre, akiknek tábori lelkészi rendjökzolata nincs.

Debrecenben, 1942 április 8.

D. Dr. Révész Imre,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.
2192—1942. szám. **TÁRGY: Presbiteri konferenciák**
rendezése.

KÖRLEVÉL

a nagytiszteletű esperes és lelképásztor urakhoz.*

Az Országos Református Presbiteri Szövetség — amint erről az esperes urak a Presbiteri Szövetségtől kapott körlevélből már értesültek is — a folyó év április-június hónapjaiban egyházmegyénként presbiteri konferenciák rendezését vette tervébe.

Bizalommal és nyomatékosan kérem a nagytiszteletű esperes és lelképásztor urakat arra: teljes odaadással kövesse el mindent azért, hogy az egyházkerületünkhöz tartozó egyházmegyékben rendezendő presbiteri konferenciák áldásaiban és termékenyítő hatásaiban egyházmegyénként, illetőleg gyülekezetenként minél több presbitertestvérünk részesedhessenek.

Debrecen, 1942 április 7.

D. Dr. Révész Imre,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.
2207—1942. szám. **TÁRGY: Gimnáziumi internátusi**
felvételi pályázatok.

TÁJÉKOZTATÓ.

Tudomására hozom az érdekelteknek, hogy a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr az állami gimnáziumi és leánygimnáziumi internátusokba a jövő 1942—43. tanévre való felvételek tárgyában a Budapesti Közlönyben, a VKM Hivatalos Közlönyében, a Néptanítók Lapjában és az Országos Tanár Egyesületi Közlönyben a pályázati hirdetményt közzétette.

Debrecen, 1942 április 9.

D. Dr. Révész Imre,
püspök.

Pályázati hirdetmények

Minden pályázati hirdetményt a Debreceni Protestáns Lapban, mint egyházkerületünk hivatalos lapjában közzé kell tenni és az elsején közzendő pályázatok az előző hó 25-re, a 15-én közzendő hirdetményeket pedig a hó 10. napjára kell a **Kiadóhivatal címére** (Debrecen, Kálvin-tér 17. Püspöki Hivatal) beküldeni.

Hirdetési díj millimétersoronként 10 fillér. Legkisebb hirdetési díj 2— pengő.

Bakonszeg (Bihar vármegye) iskolaszéke tanítónól keres helyettesítésre május, június hónapokra. Fizetés törvényszerű. Pályázati határidő május 1.

Érkeserű (Bihar vármegye) református egyházközsége pályázatot hirdet lemondás folytán megüresedett II. számú *nótanítói* állásra. Helyi javadalom: Természetbeni lakás, évi 698 pengő; államsegély. Kötelessége: reábizott osztályok vezetése, belmissziói munkákban segédkezés. Pályázati határidő 21 nap. Törvényszerűen felszerelt kérvények, választéppel, Református Lelkipásztori Hivatal címe küldendők.

A **hetei** református egyházközség pályázatot hirdet a lemondás folytán megüresedett *kántortanítói* állásra. Fizetés: 1. Természetbeni lakás kerttel. 2. 7 k. hold föld haszonélvezete. 3. 23-50 q búza. 4. 11-50 q rozs. 5. Öt öl fa váltáságra az államtól. Értékegység: 38. Államsegély. Kötelesség: az I—VI. osztály vezetése, mindenféle belmissziói munkában segédkezés, presbiteri jegyzőkönyv vezetése, lelkész helyettesítése szükség esetén, ha leányegyházában van. Férfi tanítók hiányában nők is pályázhatnak. Pályázati határidő: 21 nap. A pályázati kérvények a következő címre küldendők: Református Lelkészi Hivatal, Hete, u. p. Tarpa, Bereg vm.

Kaba református egyházközség pályázatot hirdet lemondás folytán megüresedett X. számú *tanítói* állásra. Javadalom: törvényes lakbér és készpénzfizetés. Kötelesség: a reábizott osztály vagy osztályok vezetése. Az állást a vonatkozó rendeletek értelmében *nótanítóval* töltjük be. Pályázati határidő a hirdetés megjelenésétől számított 21 nap. Állás június 1-én foglalandó el. Pályázatok a Szolgálati Pragmatika 136. §-a szerint szerelendők fel s melükélni kell tisztiorvosi bizonyítványt, hogy fertőző gümőkörbän nem szenved. Református Lelkipásztori Hivatal, Kaba.

Nyírgulaj református egyházközsége lemondás folytán megüresedett *kántortanítói* állásra pályázatot hirdet. Fizetése 13 kat. hold föld, 6 m³ tűzifa, 15 veka búza, 35 veka rozs, lakás természetben, államsegély. Értékegység: 33. Eltávozott tanító beruházási költsége megtérítését presbiterium nem fogadta el. Kötelesség: törvényszerű. Pályázati határidő három hét. Kérvények Református Lelkészi Hivatalhoz küldendők.

Tiszaeszlár református egyházközsége a lemondás folytán megüresedett *kántortanítói* állásra pályázatot hirdet. Javadalom: készpénz az illetményhivatal útján évi 108-80 pengő, 11 hold 443 □-öl szántó, 1100 ölével, 7 magyar hold kaszáló, 20 q rozs napi ára negyedévenként előre, 50 q kemény tűzifa beszálítva, ismétlőiskolások tanításáért községtől 92-80 P. stóla. A földek adóját egyház fizeti. Helyi javadalom 32 egység. Kötelesség: a reábizott osztályok vezetése, kántori teendők végzése, énekkar-vezetés, segédkezés a belmissziói munkában, kanonikus órákon és lelkész akadályoztatása esetén helyettesítés. Pályázati határidő 21 nap. Az állás azonnal elfoglalandó. Pályázati kérvények Lelkészi Hivatal, Tiszaeszlár, küldendők.

TARTALOM:

Makkai Sándor: A Tiszántúli Református Egyházkerület jövője
Az Országos Zsinat határozata az Országos Református Tanítóegyesület
javaslati tárgyában
Halottaink — Különlélek — Hivatalos értesítés — Pályázati hirdet-
mények — Hirdetések

Főzéshez, fürdéshez, szobafűtéshez

A GÁZ

a legjobb, legolcsóbb, legtisztább;
a legkényelmesebb;
a leggyorsabban kezelhető;
melege pontosan szabályozható;
számlaértéke egy hónappal később
ben fizetendő.

Fűzők, tüzhelyek, autogeyserek, fürdő- és fűtőkályhák
olesón kaphatók.

Díjtalan felvilágosítások, készülékek bemutatása,
költségvetés.

BATTHYÁNY-UTCA 17. SZ.
Telefon: 23-52. sz.

DEBRECEN SZ. KIR. VÁROS
VILÁGÍTÁSI VÁLLALATA.

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedés
DEBRECEN
TELEFON: 20-06 és 15-43

Alapította:
Sesztina János
1819-ben.

IPARI-, MEZŐGAZDASÁGI-, HÁZTARTÁSI-,
GÁZOLTALMI- és LÉGVÉDELMI CIKKEK.

Alföldi Takarékpénztár Debrecenben

Ferenc József-út 16.

Betéteket előnyösen gyümölcsösztet és azonnal kifizet. Kölcsönöket állandóan folyósít. — Mint a Futura főbizományosa, foglalkozik a termény-üzlet minden ágával. TELEFONOK:
Bank: 19-70. és 22-32. Terményszotyály: 28-66. szám.

Papi palástot és süveget

a közismert, közkedvelt hivatalos O. R. L. E. palástokat
jutányos áron készíti

Szénási Sándor

Hódmezővásárhely, Tavasz-u. 20. sz.
JÓ MINŐSÉG! PONTOS MUNKA! KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEK!
Református iparos.

A "TAKARÉKOSSÁG" KERESKEDELMI RT.

kötélékébe tartozó cégek ma is változatlan feltételek mellett s zavartalanul állanak rendelkezésére mindazon mt. vásárlóknak, kik mindenkor pontos fizetményeik igazolására érvényes vásárlási utalvánnyal rendelkeznek!

ANGSTER JÓZSEF ÉS FIA
ORGONA- ÉS HARMÓNiumGYÁR RT.
PECS, József-u. 30.

1867—1942.
75. év

Orgonák, harmóniumok javítása, átépítése, új homlokzatok, villamos fűtatóberendezések. — Méltányos feltételek, művészi kivitel.

Konfirmációra

a ajánljuk megvételre:

Dr. Erdős Károly: Az én vallásom —30 P

Dr. Révész Imre: Öntudatos hit —30 P

Uray Sándor: Édesanyám imakönyve, új kiadás,
félvászonkötésben. 140 P
egészvászonkötésben. 2— P
bőr-kötésben 6— P

Újtestamentumok és konfirmációi emléklapok

"MÉLIUSZ"

könyvkereskedés, Debrecen.

MAGYAR ÁLTALÁNOS HITELBANK

DEBRECENI FIÓKJA

Plac-utca 45—47. Telefon: 23-70., 23-71.
FOGLALKOZIK A BANKÜZLET MINDEN ÁGÁVAL

DEÁK FERENC úriszabó, magyar ruha készítő

és papiszabósága. Hódmezővásárhely, IV., Feketi-u. 48. szám.
Az országos híró Szántó L.-nek 1935. óta haláláig volt palást-, tógakészítő mestere. Készíttek ORLE-formába szövetselyempalástot, süveget, tógát, övet, papi mellényt. Régit felújított. Felvidéki, erdélyi Tiszteletes Úrakkal, nem ORLE-formájú palástjait mérsékelt áron átalakított ORLE-formába. Elismerő- és ajánlólevelekkel, mintákkal szolgálok. Pontos időben, portómentesen szállítok elismert finom anyagokból és szép munkával. Református iparos.

Lelkész urak figyelmébe!!!

RÓZSÁSSY JÓZSEF építési vállalkozó
templomépítési, tatarozási és tervezési vállalata
tájékoztató költségvetésekkel, tervekkel, szaktanácsokkal díjmentesen szolgál, helyszíntre leutazik.

Kálvinista cég!

Vállalati összegének 2—5%-át a református lelkészúrvák javára adja
Számos elismerő és kitüntető bizonyítványok.

Tiszalök.

Postafiók 11

Belvárosi Takarékpénztár Rt. fiókja, Debrecen

Ferenc József-út 53. Telefon: 23-40, 19-52.

Foglalkozik a banküzlet minden ágával:

betétek elhelyezése kölcsönök folyósítása
értékpapírok vétele és eladása.

REFORMÁTUS

PAPI PALÁST ÉS SÜVEG

KÉSZÍTÉSE
ELSŐRENDŰ
KIVITELBEN

FÉNYES ILONA

RIMASZOMBAT

